

A large, detailed illustration of a brown ant standing on the dark, textured cover of a book. The book is open, revealing a bright blue sky with white clouds. Three black graduation caps are visible on the pages, with hands reaching up to touch them. A rolled-up diploma tied with a red ribbon is also on the right page. The background of the entire image is a soft green gradient.

Ghid Proverbe 17-25

Octavian D. Baban
Petre Murariu

Cartea Proverbelor

Ghid de studiu biblic: Proverbe 17-25

Biserica Baptistă Sfânta Treime București
Iulie – Septembrie 2025

Octavian Baban
Petrică Murariu

Continut

CARTEA PROVERBELOR.....	3
GHID DE STUDIU BIBLIC: PROVERBE 1-10.....	3
CONTINUT	5
PARTEA 1: PREZENTAREA CĂRȚII PROVERBELOR.....	7
<i>Autori: cine a scris cărțile Proverbelor?.....</i>	7
<i>Scop și metodă.....</i>	8
<i>Structura și temele principale ale Proverbelor.....</i>	11
<i>Planul lecțiilor din ghid.....</i>	16
PARTEA 2: STUDIUL BIBLIC PROVERBE 1-10.....	17
<i>Iulie.....</i>	17
11 iul., Proverbe 1, Chemarea fiilor la ascultarea înțelepciunii, 1:8-9.....	17
18 iul., Proverbe 2, Chemarea fiilor la căutarea înțelepciunii, 2:20.....	21
25 iul., Proverbe 3, Chemarea fiilor la practicarea înțelepciunii, 3:7-8.....	25
<i>August.....</i>	30
1 aug., Proverbe 4, Chemarea fiilor la viață înțeleaptă, de calitate, 4:7-8.....	30
8 aug., Proverbe 5, Chemarea fiilor la fidelitate în căsătorie, 5:22-23.....	34
15 aug., Proverbe 6, Înțelepciunea și etica muncii, 6:16-19.....	39
22 aug., Proverbe 7, Înțelepciunea și ispita, 7:4-5.....	43
29 aug., Proverbe 8, Înțelepciunea, știința și creația lui Dumnezeu, 8:12-13.....	47
<i>Septembrie.....</i>	53
5 sept., Proverbe 9, Înțelepciunea și maturizarea, 9:9.....	53
12 sept., Proverbe 10, Înțelepciunea, comunicarea și caracterul, 10:16.....	59

Partea 1: Prezentarea Cărții Proverbelor

Autori: cine a scris cărțile Proverbelor?

Cartea Proverbelor este o realizare deosebită a regelui Solomon, descris de Biblie drept „cel mai înțelept om care a trăit vreodată”. El a fost foarte interesat de colectarea învățăturilor înțelepte care au apărut în Israel, în urma trăirii în ascultare de Dumnezeu, după cerințele Legii lui Moise, și în contrast cu obiceiurile păgâne ale popoarelor din jur. Cum ispitele trăirii imorale sau în răzvrătire ori violență, nu erau ceva nou, nici posibilitatea trăirii pur și simplu în prostie, sau ignoranță, fără pricepere, fără înțelepciune și fără smerenie, ori prevedere, în neascultare de Dumnezeu, și erau o realitate pentru mulți din popor, Solomon a strâns o colecție de proverbe care să slujească drept carte de înțelepciune, sau ca manual, dacă vrem, mai ales pentru tinerii care aspirau la conducere în societate sau la o carieră deosebită.

Cu siguranță, el a adunat multe proverbe de la oamenii înțelepți și de la liderii dinaintea lui, fie preoți, fie regi, fie judecători. Se pare în prima parte a proverbelor lui Solomon, se găsesc multe poeme sau sfaturi în versuri venite de la părinții lui Solomon, de la regele David, precum și de la Batșeba, mama lui Solomon.

La data scrierii și a primei publicării, cartea lui Solomon cuprindea capitolele 1-9, unde găsim introducerea și câteva poeme și sfaturi de consiliere importante, apoi, porțiunea de tip divers, mosaic-de-sfaturi, din 10-24, și foarte posibil, capitolul final, Proverbe 31 (deși unii comentatori cred că ar putea proveni de la înțelepții din timpul exilului în Babilon și Persia). Totuși, Proverbe 31, pare să se refere la Solomon și mama sa, Batșeba, într-un mod foarte credibil, care corespunde cu locul pe care Solomon îl dă învățăturilor în familie, de la tată și mamă, așa cum face el în secțiunea Proverbe 1-9. Numele Lemuel, „cel al lui Dumnezeu”, era o alintare pentru Solomon, la tinerețe, iar el, după ce a devenit rege, a rămas fără tatăl său David, foarte curând după întronare, beneficiind în continuare de sfaturile mamei

sale, mai tinere. În afară de acestea, se pare că printre autori putem enumera diverși alți înțelepți, rămași anonimi, care au contribuit cu proverbe incluse în 22:17-24:22, și în 24:23-34.

Cartea Proverbe a fost completată în timpul regelui Ezechia, rege în Iuda, între 716–687 î.H., fiul lui Ahaz, al 13 rege din dinastia lui David, care a adăugat în spiritul proverbelor adunate de Solomon, și altele, care să sublinieze și mai mult nevoia de a asculta de Legea Domnului, nu doar nevoia după înțelepciune.

Astfel, Ezechia adaugă o nouă colecție, separată, de proverbe strânse de Solomon, în secțiunea 25:1-29:27. Apoi, tot Ezechia și revizorii săi au adăugat și proverbele lui Agur, fiul lui Iache, un levit înțelept (30:1-33). Unii consideră că adăugirile au fost bine așezate în materialul lăsat de Solomon, adică până la capitolul 31, care reprezintă încheierea, alții văd și capitolul 31 tot ca pe un material adăugat, dar care putea proveni de la Solomon.

Așadar, când citim cartea Proverbe, a lui Solomon, ne întâlnim cu proverbele celor credincioși provenite chiar din vremea judecătorilor și apoi, de la David, chiar de la Batșeba, sigur de la Solomon și înțelepții săi, la care se mai adaugă unele proverbe adunate de la preoții de mai târziu, și găsite și evaluate de preoții de la curtea regelui Ezechia, când a avut loc o mare reformă religioasă de întoarcere la Dumnezeu și renunțare la idolatrie, o mare trezire spirituală. Așa cum spune cartea 2 Împărați 18:2-6, „Ezechia avea douăzeci și cinci de ani când a ajuns împărat și a domnit douăzeci și nouă de ani la Ierusalim. Mama sa se chema Abi, fata lui Zaharia. 3. El a făcut ce este plăcut înaintea Domnului, întocmai cum făcuse tatăl său David. 4. A îndepărtat înălțimile, a sfărâmat stâlpii idolești, a tăiat Astarteele și a sfărâmat în bucăți șarpele de aramă pe care-l făcuse Moise, căci copiii lui Israel arseseră până atunci tămâie înaintea lui: îl numeau Nehuștan. 5. El și-a pus încrederea în Domnul Dumnezeul lui Israel; și dintre toți împărații lui Iuda, care au venit după el sau care au fost înainte de el, n-a fost niciunul

ca el. 6. El s-a alipit de Domnul, nu s-a abătut de la El și a păzit poruncile pe care le dăduse lui Moise, Domnul.”

Scop și metodă

CE SCOP ARE CARTEA PROVERBELOR

Cartea Proverbe are două teme majore: cautarea înțelepciunii și încrederea în Dumnezeu. Cartea pare scrisă pentru cei tineri (numiți în 4:1 „fii”) și cei care au scris sunt priviți ca părinți spirituali, mentori, profesori. Această utilizare o avea și cartea Eclesiastul, sau Iov. Totuși, cartea este îndreptată spre toți credincioșii, spre toți cetățenii lui Israel și Iuda, care caută credința, înțelepciunea, echilibrul practic, eficiența și transmiterea adevăratelor valori către noile generații. Pe rând, fiecare credincios, trece prin aceste etape ale vieții: de copil în casa părinților care învață de la ei, de tânăr îndrăgostit căutând să întemeieze o familie și care are nevoie de îndrumare, de tânăr adult în luptele și ispitele vieții, și în final, de părinte care își învață copiii cum să crească și să devină adulți de încredere, la rândul lor. În aceste ultime două etape ale vieții, omul este devine tot mai capabil să îi învețe pe alții.

Între acești învățători apare cu siguranță, foarte bine subliniată, și figura mamei. Acest lucru ne aduce aminte de 1 Timotei 2:15, unde ni se spune că femeile au un rol deosebit în educația copiilor: „ea va fi reabilitată prin nașterea de fii, dacă stăruie cu smerenie în credință, în dragoste și în sfințenie.”

Alături de tați, cartea Proverbelor dă un loc deosebit femeii și rolului ei de învățătoare în familie. La modul general, femeia poate fi soție binecuvântată, mamă înțeleaptă, sau femeie adulteră, ori prostituată versată. Ea poate fi o femeie credincioasă, de caracter, întreprinzătoare, și înțeleaptă, sau o femeie de moravuri ușoare, neînțeleaptă, cicălitoare, a cărei frumusețe nu este dublată de înțelepciune.

În mod suprem se observă că atât în Înțelepciunea divină, cât și Prostia umană, sunt prezentate prin chipul unei femei care întinde o masă, sau dă o mare petrecere, și fiecare îi cheamă pe oamenii la festinul ei propriu. Așadar, suntem invitați la o masă sărbătorească a Înțelepciunii divine (8:1-9:12), sau putem primi, din contră, invitația la o masă de petreceri destrăbălate și hoțești dată de însăși mama Prostie (9:13-18). Cartea Proverbe ne invită să decidem singuri ce dorim să facem în viață.

Între materialele de tip etic au loc și dezbateri teologice mai profunde. Unele se referă la creație și teologia revelației (de exemplu, 3:19-20; 8:22-31; 30:2-6).

Pentru credincioșii creștini, cartea are aceeași utilitate ca și pentru vechii evrei. Este o carte de îndrumare și consiliere în familie, în dragoste, în viața socială, în cea profesională. Nu există altă carte care să ne avertizeze mai clar de primejdiile adulterului și să ne atragă spre înțelepciune și bucurie în ascultarea de Dumnezeu.

În al doilea rând, creștinul știe că tezaurul înțelepciunii pentru noi este Hristos. În El sunt ascunse toate comorile științei și înțelepciunii. Așadar, ce devine înțeleptul Solomon și ceilalți înțelepți asociați cu el, pentru un cititor creștin? El devine omul prin care așa cum spune 2 Timotei 3:16, primim sfaturi bune, esențiale, ca să fim echipați pentru orice lucrare bună. Este cel care ne introduce și ne aplică învățătura despre ascultarea de Dumnezeu pe care o găsim în Noul Testament, exprimată clar în toate principiile ei, de Hristos, de apostoli și de evangheliști.

În mod deosebit, cartea atrage atenția asupra nevoiei de a căuta înțelepciunea și credința, călăuzirea practică în viața de zi cu zi din cuvântul lui Dumnezeu. Pentru cei lipsiți de experiență socială, cartea oferă perspective prețioase cu privire la primejdia imoralității, prefăcătoria oamenilor, primejdia hotărârilor pripite, fără consilieri, și fără rugăciune. Găsim o mulțime de sfaturi privind la relevanța legilor și poruncilor lui Dumnezeu, cu privire la defectele umane și la ispite, adevăruri majore despre educație,

credință, autocontrol. Cine citește Proverbele cu o inimă credincioasă și gata să asculte Cuvântul inspirat al lui Dumnezeu va găsi multe beneficii, multă maturitate, uneori umor, o bună cunoaștere a naturii umane și a voiei lui Dumnezeu pentru noi.

METODA CĂRȚII PROVERBELOR

Metoda folosită de autor (sau autori) în prezentarea acestor proverbe este sfătuirea practică, repetată, diversă, care pleacă de la observarea directă a vieții, și la care se adaugă o cunoaștere și apreciere deosebită a legilor și principiilor Domnului. Omul nu trăiește și nu crește doar cu pâine, cum a zis Domnul Hristos, atunci când a fost ispitit de Satan, ci cu orice cuvânt care iese din gura lui Dumnezeu. Aceasta este și metoda lui Solomon.

În plus, cartea are multe reluări de subiecte, în cheie diferită, adică cu aplicații noi, în alte domenii ale vieții. În felul acesta, se observă că înțelepciunea trebuie să rămână un subiect permanent în viața creștinului.

Structura și temele principale ale Proverbelor

Așa cum s-a menționat, cartea Proverbe are două teme majore: cautarea înțelepciunii și încrederea în Dumnezeu. Mediul de învățare scos în evidență este familia, școala de tip rabinic (pe lângă Templu) și școala de conducere de pe lângă palatul regal. Mediul general de aplicare al învățăturilor este viața socială, viața de familie, viața de credință (de închinare și de slujire, de viață sfântă, neprihănită).

În general, cărțile de înțelepciune au o tematică foarte variată. Aici este vorba despre viață morală, despre relații de familie, despre educația în familie și apoi în școală, despre conducere, despre autocontrol, despre valorile credinței și ale vieții sociale, despre defectele umane generale (lene, bârfă, cicăleală, neatenție, mândrie, prostie etc.), despre credință și răsplătirile ei.

STRUCTURA CĂRȚII PROVERBE

Cartea se poate împărți astfel:

Introducerea. Scopul cărții Proverbe (1:1-6)

Cartea 1. Poeme despre educație și viața morală a celui tânăr (1:7-9:18)

Partea aceasta are o funcție de introducere și conține multe sfaturi adunate tematic sub formă de poeme și serii de consilieri despre viață sfântă, înțeleaptă și cu credință în Domnul. Unele este posibil să vină de la regele David însuși, și unele chiar de la soția sa Batșeba, o femeie foarte înțeleaptă, de la care Solomon a învățat mult, așa cum scrie în Proverbe („sfaturile mamei”, „când eram fiu gingaș la mama mea”, etc.). Nu este de mirare că aceste proverbe sunt focalizate pe sfaturi despre căutarea înțelepciunii, ale evitării adulterului, ale întemeierii pe credință și ascultarea de Dumnezeu. În această secțiune se subliniază foarte puternic că păcatul imoralității și al adulterului este o formă extremă nebuniei etice, a neascultării de Dumnezeu, un păcat față de Domnul, față de tine însuși și față de familie, față de ceilalți.

Cartea 2. Proverbe diverse pentru situații diverse (10:1-22:16)

Stilul celei de a doua părți este diferit. Nu mai găsim poeme scurte sau medii, cu scop de consiliere, ci o mulțime de proverbe individuale scurte, de sfaturi înțelepte și variate, verset cu verset, care își schimbă tema frecvent. Deși dau impresia unui amestec nediferențiat, de fapt, există și aici anumite tematiche care revin, anumite forme de structură și paralelism intern. Între subiectele abordate găsim nevoia de înțelepciune, de sfințenie și fidelitate în relațiile sexuale, apoi de căutare a dreptății, de vorbire înțeleaptă și inspirată, de cinste la muncă și în viața socială, despre adminis-

trarea averilor și despre știința de a governa ca rege sau lider militar, ori lider administrativ.

Unii consideră, așa cum vom vedea mai târziu, că proverbele acestea pot fi împărțite simetric în două părți practic egale de o parte și de alta a miezului constituit de secțiunea 16:2-6. Această împărțire echilibrată, simetrică ar putea fi rezultatul editorilor din timpul lui Ezechia.

Cartea 3. Proverbe suplimentare la curtea lui Ezechia (22:17-30:33)

În această secțiune cu suplimente ulterioare se observă mai multe subsecțiuni, fiecare deschisă printr-o micro-introducere specifică. Primele două arată contribuțiile unor înțelepți diferiți de Solomon, rămași anonimi (22:17; 24:23). A treia se referă la o colecție de proverbe provenite tot de la Solomon (25:1-29:27), pe care le-au adăugat editorii biblici ai regelui Ezechia. Al patrulea supliment provine de la Agur, fiul lui Iache, un levit înțelept (30:1-33).

Încheierea. Standardele familiei înțelepte, 31:1-31

Această secțiune, încheie seria de proverbe prin două subsecțiuni mai lungi, care ne aduc aminte de cele din prima parte a cărții (1:7-9:18). Prima parte conține poemul sfătuirii mamei împăratului către fiul său, Lemuel, regele „dăruit Domnului”, un nume de alintare al lui Solomon cel tânăr (31:1-9). A doua parte este un imn complex de laudă pentru femeia matură, activă, înțeleaptă, și credincioasă (31:1-31), care se încheie cu elogiul partenerei credincioase din partea soțului și copiilor ei. Încheierea aceasta se potrivește cu stilul adoptat de Solomon în prezentarea colecției sale de poeme și proverbe, unde pune mult accent pe valoarea învățăturii tatălui și mamei, în familie.

Reflectând înțelepciunea lui Solomon și pasiunea sa pentru contradicții și paradoxuri, această secțiune încheie cartea cu o dilemă. Cine are ultimul cuvânt în materie de înțelepciune, bărbatul sau femeia? Soțul sau soția?

Mama sau fiul care o citează pe mamă, deci tot mama? Finalul este plin de înțelepciune, foarte aplicabil oricărei familii de oameni credincioși.

Diverse cercetări asupra cărții au descoperit și alte elemente interesante de structură, deși aceste observații sunt încă motiv de dezbateri și discuții. S-a observat astfel, că secțiunea propriu-zisă de proverbe, 10:1-22:16, provenită de la Solomon, conține 375 de proverbe, ceea ce ar corespunde cu cifra caracteristică numelui lui Solomon, în ebraică: **s** (300) + **l** (30) + **m** (40) + **h** (5), adică **slmh** (șlomoh), ceea ce adunat este 375.

MINI-INTRODUCERILE SUBSECȚIUNILOR DIN PROVERBE

Vom observa în continuare, mini-prefețele sau mini-introducerile la secțiunile cărții Proverbe, șapte de toate (1:1; 10:1; 22:17; 24:23; 25:1; 30:1; 31:1).

1.1-5, Solomon I (introducere)

1. Pildele lui Solomon, fiul lui David, împăratul lui Israel, 2. pentru cunoașterea înțelepciunii și învățaturii, pentru înțelegerea cuvintelor minții; etc.

4:1, Poeme și sfaturi sub formă poetică (secțiune davidică?)

Ascultați, fiilor, învățătura unui tată și luați aminte, ca să pricepeți; 2. căci eu vă dau sfaturi bune: nu lepădați învățătura mea. 3. Căci când eram încă fiu la tatăl meu și fiu gingaș și singur la mama mea, 4. el mă învăța atunci și-mi zicea: "Păstrează bine în inima ta cuvintele mele, păzește învățăturile mele și vei trăi!

10:1, Solomon II (secțiunea principală, colecție de proverbe)

Pildele lui Solomon. Un fiu înțelept este bucuria tatălui, dar un fiu nebun este mâhnirea mamei sale.

22:17; Supliment 1 (diverse proverbe înțelepte)

17. Pleacă-ți urechea și ascultă cuvintele înțelepților, și ia învățătura mea în inimă.

24:23; Supliment 2 (diverse proverbe înțelepte)

23. Iată ce mai spun înțelepții: "Nu este bine să ai în vedere fața oamenilor în judecăți."

25:1; Solomon III (cartea proverbelor lui Solomon, adăugată de Ezechia)

1. Iată încă vreo câteva din Pildele lui Solomon, strânse de oamenii lui Ezechia, împăratul lui Iuda.

30:1; Proverbele lui Agur, al lui Iache (un levit înțelept).

1. Cuvintele lui Agur, fiul lui Iache. Cuvintele înțelepte rostite de omul acesta pentru Itiel, pentru Itiel și pentru Ucal.

31:1, Învățăături pentru regele Lemuel, de la mama sa (Batșeba)

1. Cuvintele împăratului Lemuel. Învăătura pe care i-o dădea mama sa.

LOCUL FAMILIEI ÎN EDUCAȚIE, LOCUL FEMEII ÎN EDUCAȚIA FIILOR

Deși principalele învățăături din proverbe sunt date de părinte (un tată, un învățător) către fiul său (fiul său, studenții săi – în al doilea caz), există multe precizări care ne arată că învățarea credinței se face din familie, iar mama este un educator foarte important pentru fiii și fiicele sale, alături de tată, și într-un mod anume, specific ei. Următoarele versete din Proverbe ne arată textele principale în care apare amintită figura mamei, ca învățător al copiilor ei, alături de cea a tatălui:

1:8, Ascultă, fiule, învăătura tatălui tău și nu lepăda îndrumările mamei tale!

4:3, Căci (pe) când eram încă fiu la tatăl meu și fiu gingaș la mama mea,

6:20, Fiule, păzește sfaturile tatălui tău și nu lepăda învățătura mamei tale:

10:1, Un fiu înțelept este bucuria tatălui, dar un fiu nebun este mahnirea mamei sale.

15:20 Un fiu înțelept este bucuria tatălui său, dar un om nesocotit disprețuiește pe mama sa.

19:26, Cine jefuiește pe tatăl său și izgonește pe mama sa, este un fiu care aduce rușine și ocară.

20:20, Dacă cineva blestemă pe tatăl său și pe mama sa, i se va stinge lumina în mijlocul întinericului. –

23:22-25, 22. Ascultă pe tatăl tău, care te-a născut, și nu nesocoti pe mama ta, când a îmbătrânit... 24. Tatăl celui neprihănit se înveselește, și cel ce dă naștere unui înțelept se bucură. 25. Să se bucure tatăl tău și mama ta, să se înveselească cea care te-a născut.

29:15, Nuiaua și certarea dau înțelepciunea, dar copilul lăsat de capul lui face rușine mamei sale.

30:11, 11. Este un neam de oameni care blestemă pe tatăl său și nu binecuvântă pe mama sa.

30:17, Pe ochiul care își bate joc de tatăl său și nesocotește ascultarea de mamă, îl vor scobi corbii de la pârau și îl vor mânca puii de vultur.

-

31:1, Cuvintele împăratului Lemuel. Învățătura pe care i-o dădea mama sa.

Planul lecțiilor din ghid

Lecțiile din acest ghid de studiu acoperă perioada iulie-septembrie, capitolele fiind împărțite tematic, în felul următor:

Proverbe 17:1-28, Cei nebuni prosperă prin mită, dar cei înțelepți sunt cinstiți

Proverbe 18: 1-24, Adevărata putere este de la Dumnezeu

Proverbe 19:1- 29, Studiu despre caractere

Proverbe 20: 1-30, Aparențe și realități

Proverbe 21: 1-31, Dumnezeu cere vieți sfinte și nu doar ritualuri sfinte

Proverbe 22: 1-29, Cauză și efect în domeniul spiritual

Proverbe 23: 1-35, Ce trebuie să eviți și ce trebuie să cauți

Proverbe 24: 1-34, Cetățeni evlavioși și cetățeni nelegiuți

Proverbe 25: 1-28, Înțelepciune, autodisciplină și dragoste în relațiile cu alții

Partea 2: Studiul biblic Proverbe 1-10

Proverbe 17:1-28, Cei nebuni prosperă prin mită, dar cei înțelepți sunt cinstiți

Prosperitatea financiară și acceptarea socială nu indică faptul că o persoană are succes în viață sau este corect cu Dumnezeu. Mulțumirea și relația personală cu Dumnezeu sunt mai importante. O viață de familie liniștită, oricât de simplă, este o mare binecuvântare, dar un fiu poate pierde moștenirea familiei prin propria lui nebunie (v.1-2).

„Mai bine o bucată de pâine uscată, cu pace, decât o casă plină de cărnuri, cu cearță! Un argat cu minte stăpânește peste fiul care face rușine, și va împărți moștenirea cu frații lui”.

Comportamentul lui Dumnezeu cu poporul Său are întotdeauna un scop bun, pentru a-i face mai buni decât erau înainte. Anturajul pe care îl frecventăm, sigur va influența vorbirea noastră. Vom comunica altora ceea ce ascultăm. În cele din urmă, de obicei, credem și devenim ceea ce auzim în mod constant (v.3-4).

„Tigaia lămurește argintul, și cuptorul lămurește aurul; dar Cel ce încearcă inimile este Domnul”.

Cel rău ascultă cu luare aminte la buza nelegiuită, și mincinosul pleacă urechea la limba nimicitoare”.

Sărăcia și suferința umană nu sunt motive suficiente pentru a ne îndoi de bunătatea creației sau de Creator. Nedreptatea umană este o sursă majoră a sărăciei. Dumnezeu Creatorul arată în mod constant grijă și compasiune față de săraci și față de persoanele care suferă în orice fel (v.5).

„Cine își bate joc de sărac, își bate joc de Cel ce l-a făcut; cine se bucură de o nenorocire, nu va rămâne nepedepsit”.

Promisiunea Vechiului Testament legată de lungimea zilelor și a anilor vieții(vezi Prov. 3:2) era amplificată atunci când era însoțită de binecuvântarea copiilor, și mai mult, atunci când era încoronată cu creșterea copiilor copiilor. Adevărata binecuvântare, însă, putea fi cunoscută doar atunci când copiii, crescuți de timpuriu în legământul lui Dumnezeu, erau educați prin viu grai și prin exemplul personal să-și pună nădejdea în Domnul (v.6).

„Copiii copiilor sunt cununa bătrânilor, și părinții sunt slava copiilor lor”.

Oamenii vorbesc în mod natural așa cum sunt. Buzele sunt organul inimii, căci „din prisosul inimii vorbește gura ”(Matei 12:34). O vorbire serioasă despre evlavie nu se potrivește la un om necredincios. Ea nu are nici o greutate și, departe de a face bine, adesea aduce dispreț (v.7).

„Cuvintele alese nu se potrivesc în gura unui nebun; cu cât mai puțin cuvintele mincinoase în gura unui om de viță aleasă”.

Omul înțelept este acela care, pentru a progresa, știe să profite de orice învățătură, inclusiv de pe urma muștrării (v.10).

„O muștrare pătrunde mai mult pe omul priceput, decât o sută de lovituri pe cel nebun”.

Cei nebuni sunt periculoși pentru că sunt încăpățânați, răzvrățiți și nu sunt deschiși la rațiune. Pentru ei un dezacord minor poate deveni un conflict major (v.11-13).

„Cel rău nu caută decât răscoală, dar un sol fără milă va fi trimis împotriva lui. Mai bine să întâlnești o ursoaică jefuită de puii ei, decât un nebun în timpul nebulniei lui. Celui ce întoarce rău pentru bine, nu-i va părăsi răul casa”.

Din versetul 14 aflăm cum încep certurile: lăsăm să ne scape cuvinte nefericite, ca și cum s-ar da drumul apelor. Încercați apoi să le prindeți! Când a început disputa și tinde să se întetească, atitudinea înțeleaptă este să plecăm!

„Începutul unei certe este ca slobozirea unor ape; de aceea, curmă cearta înainte de a se înteți”.

Se întâmplă de asemenea ca, fără a face parte dintre certăreți, să dăm naștere la vreo neînțelegere. De pildă, repetând o greșală în loc în loc să o acoperim (v.9). A trece sub tăcere greșelile altuia nu înseamnă a le scuza, ci dimpotrivă, a suferi pentru ele până acolo încât să-ți fie rușine să le pronunți din nou (1 Petru 4:8).

„Cine acoperă o greșală, caută dragostea, dar cine o pomeneste mereu în vorbirile lui, dezbină pe prieteni”.

Atunci când are probleme, o persoană poate depinde de un prieten adevărat, dar ajutorul nu trebuie să meargă atât de departe încât să-l aducă pe prieten la ruină (v. 17-18). Cel care se pune garant este un prieten fals pentru că se încrede în mod nechibzuit în aproapele său și îl stârnește și pe acesta să conteze pe el (vezi Ieremia 17:5). Versetul 17, dimpotrivă, ne arată cum putem recunoaște un prieten autentic: el se revelează în greutăți, iar noi descoperim atunci că el este chiar ca un frate. Cine merită mai mult acest nume decât Domnul Isus? (vezi Ioan 15:13). Versurile unui imn creștin spun așa de frumos: „Ce prieten minunat există, e Isus ce vina mi-a iertat /Prin credință am viața înnoită, ce prieten minunat!(Cântările Evangheliei nr. 382)

„Prietenul adevărat iubește oricând, și în nenorocire ajunge ca un frate. Omul fără minte dă chezașie, se pune chezaș pentru aproapele său”.

Atunci când oamenii, prin fapte greșite, rele avansează pentru a se lăuda cu statutul lor, ei invită la dezastru (v. 19-20).

„Cine iubește certurile iubește păcatul, și cine își zidește poarta prea înaltă, își catută pieirea. Cel cu inima prefăcută nu găsește fericirea, și cel cu limba stricată cade în nenorocire”.

Nebunia duce la durere, iar lucrul acesta conduce la o stare de sănătate proastă. Bucuria, dimpotrivă, ajută o persoană sa-și mențină sănătatea (v. 21-22).

„Cine dă naștere unui nebun va avea întristare, și tatăl unui nebun nu poate să se bucure. O inimă veselă este un bun leac, dar un duh mâhnit usucă oasele”.

Oamenii nevinovați suferă din cauza funcționarilor corupți, iar părinții nebunilor suferă din cauza nebuniei fiilor lor. Nebunia prostescă (lb.ebraică= kesil) ignoră înțelepciunea aflată la îndemână sub pretext că vrea să dobândească o cunoaștere superioară. În realitate însă, un astfel de nebun se complăce de minune în starea lui de ignoranță, fiind chiar elocvent și guraliv în fața tuturor celor ce vor să-l asculte (vezi Prov. 18:2). Proștii rătăcesc fără scop, dar oamenii inteligenți își iau în considerare toate acțiunile cu înțelepciune (v.23-26).

„Cel rău primește daruri pe ascuns, ca să sucească și căile dreptății. Înțelepciunea este în fața omului priceput, dar ochii nebunului o caută la capătul pamântului Un fiu nebun aduce necaz tatălui său, și amărăciune celei ce l-a născut. Nu este bine să osândești pe cel neprihănit la o gloabă, nici să lovești pe cei de neam ales din pricina neprihănirii lor”.

Un semn al înțelepciunii este să gândești înainte de a vorbi (v. 27-28).

„Cine își înfrânează vorbele, cunoaște știința, și cine are duhul potolit este un om priceput. Chiar și un prost ar trece de înțelept dacă ar tăcea, și de priceput dacă și-ar ține gura”.

Cât adevăr și ce responsabilitate transmit cuvintele Domnului Isus: „Căci din cuvintele tale vei fi scos fără vină și din cuvintele tale vei fi osândit”(Matei 12:37).

APLICAȚII:

Când și cum prosperitatea financiară poate fi binecuvântare sau pericol?

.....

.....

.....

Cum pot nepoții să fie cununa bătrânilor, iar părinții slava copiilor lor?

.....

.....

.....

Care este atitudinea înțeleaptă cerută unui creștin atunci când apar cer-turi?

.....

.....

.....

Cum poți arăta unei persoane că ești un prieten adevărat?

.....

.....

.....

Ce înseamnă acoperirea greșelii cuiva: scuzarea greșelii, dragoste adevă-rată sau nepăsare?

.....

.....

.....

De ce omul care se pune chezaș este fără minte și este un prieten fals?

.....

.....

.....

Cum pot fi interpretate cuvintele Domnului Isus: „Căci din cuvintele tale
vei fi scos fără vină și din cuvintele tale vei fi osândit”?

.....

.....

.....

Proverbe 18: 1-24, Adevărata putere este de la Dumnezeu

Atunci când oamenii devin prea încrezători în propriile opinii, sunt susceptibili să se desprindă de foștii prieteni (v.10).

„Cel ursuz caută ce-i place lui, se supără de orice lucru bun”.

Termenul ebraic pentru „ursuz” descrie o persoană care se separă de ceilalți. Cei care fac acest lucru se privează pe ei înșiși și pe alții de beneficiile lucrului împreună. O astfel de abordare a vieții este o prostie. Aceștia devin nerezonabili în discuții și orbi la punctele de vedere ale altora. Cei care disprețuiesc pe ceilalți vor fi ei înșiși făcuți de ocară (v.2-3).

„Nebunului nu-i este de învățătură, ci vrea să arate ce știe el.

Când vine cel rău , vine și disprețul; și odată cu rușinea vine și ocară”.

Mijlocul de a comunica cu aproapele, spre binele sau spre răul acestuia, este limba. Gura poate fi „izvorul înțelepciunii” care curge ca un șivoi (v.4), însă tot ea poate face să țâșnească certuri și informații neîntemeiate. Cuvintele înțelepților aduc înviore, dar cele ale unui nebun sau ale bârfitorului atrag după ele distrugere, cursă pentru suflet și gust amar (v.5-8).

„Cuvintele gurii unui om sunt ca niște ape adânci; izvorul înțelepciunii este ca un șivoi care curge într-una.

Vorbele nebunului aduc ceartă, și gura lui înjură până stârnește lovituri.

Gura nebunului îi aduce pieirea , și buzele îi sunt o cursă pentru suflet .

Cuvintele bârfitorului sunt ca prăjiturile: alunecă până în fundul măruntaielor”.

Cei care lasă munca nefăcută sunt aproape la fel de răi ca cei care distrug ceea ce s-a făcut deja (v. 9).

„Cine se lenește în lucrul lui este frate cu cel ce nimicește”.

Cei care se încred în Domnul sunt în siguranță. Numele Domnului reprezintă persoana Sa, deoarece reflectă caracterul și calitățile Sale. Aici nume-

le Domnului (Ib. Ebraică= Iehova) este numele legământului Său, prin care El s-a făcut cunoscut lui Israel (Exodul 3:14). Cei credincioși se pot refugia cu încredere și în siguranță în numele Dumnezeului legământului (v.10).

„Numele Domnului este un turn tare; cel neprihănit fuge în el, și stă la adăpost”.

Versetele 11 și 12 ne prezintă un alt gen de nebunie: cea a oamenilor aroganți.

Aceștia își pun încrederea în bogățiile nesigure și se cred protejați de ele. Într-o zi vor descoperi că mândria duce la dezastru, dar Dumnezeu va înălța pe cei care ocupă de bună voie locul cel mai de jos.

„Averea este o cetate întărită pentru cel bogat; în închipuirea lui , ea este un zid înalt.

Înainte de pieire , inima omului se îngâmfigă, dar smerenia merge înaintea slavei”.

Puterea minții și a spiritului este mai importantă în bătaia vieții decât puterea trupului. Puterea emoțională dă tărie fizică. Cei înțelepți ascultă opiniile din toate sursele disponibile înainte de a-și spune părerea (v. 13-15).

„Cine răspunde fără să fi ascultat, face o prostie și își trage rușinea.

Duhul omului îl sprijinește la boală; dar duhul doborât de întristare, cine-l va ridica?

O inimă pricepută dobândește știința, și urechea celor înțelepți caută știința”.

Oamenii pot încerca să câștige favoarea unui judecător oferindu-i cadouri sau spunându-i doar acele părți ale problemei care susțin punctul lor de vedere. În unele cazuri, singura modalitate de a soluționa o dispută este prin tragerea la sorți (v. 16-18).

„Darurile unui om îi fac loc, și-i deschid intrarea înaintea celor mari.

Cel care vorbește întâi în pricina lui, pare că are dreptate, dar vine celălalt și-l ia la cercetare. Sorțul pune capăt neînțelegerilor, și hotărăște între cei puternici”.

Oamenii pot deveni prieteni de durată sau dușmani puternici, în funcție de modul în care sunt tratați. Cuvintele pot face unei persoane bine sau rău, în funcție de ce înseamnă ele sau de modul în care sunt rostite. Puterea limbii este grozavă. Cel care realizează acest lucru și folosește corect limbajul se va bucura de o viață bogată și plină de sens (v. 19-21).

„Frații nedreptățiți sunt mai greu de câștigat decât o cetate întărită, și certurile lor sunt tot așa de greu de înlăturat ca zăvoarele unei case împărătești.

Din rodul gurii lui își satură omul trupul, din venitul buzelor lui se satură.

Moartea și viața sunt în puterea limbii; oricine o iubește, îi va mânca roadele”.

Prietenia adevărată nu se rupe ușor și nici nu face distincție între partenerul mai bogat și partenerul mai sărac. Dar, o soție bună este cea mai bună prietenă dintre toate (v. 22-23).

„Cine găsește o nevestă bună, găsește fericirea; este un har pe care-l capătă de la Domnul. Săracul vorbește rugându-se, dar bogatul răspunde cu asprime”.

Oamenii au nevoie de puterea unor relații trainice și serioase, mai degrabă decât de un număr mare de relații, superficiale și care nu oferă niciun suport (v. 24).

„Cine își face mulți prieteni, îi face spre nenorocirea lui, dar este un prieten care ține la tine mai mult decât un frate”.

Istoria Fiului risipitor, spusă de Domnul Isus (Luca 15: 11-24) este o traducere clasică a acestui proverb. Prietenii mulți, de vreme bună, l-au „ajutat” să ajungă la ruină, dar Tatăl (prietenul adevărat) l-a reprimat cu dragoste și i-a redat demnitatea de fiu, atunci când fiul risipitor s-a întors acasă.

APLICAȚII:

Vorbirea este numită uneori cartea de vizită a unei persoane. Cum se capătă și cum se manifestă o vorbire înțeleaptă? Dar o vorbire stricată?

.....

.....

.....

Ce semnificație și ce importanță are faptul că Numele Domnului este un turn tare?

.....

.....

.....

Cum poate partea spirituală din om să influențeze în mod benefic starea lui fizică?

.....

.....

.....

Ce înseamnă expresia „Din rodul gurii își satură omul trupul” ?

.....

.....

.....

De ce Biblia atenționează oamenii să nu-și pună încrederea în bogățiile materiale, ci în cele spirituale ?

.....

.....

.....

Cum tratează Biblia rezolvarea disputelor prin metoda tragerii la sorți ?

.....

.....

.....

Care este deosebirea dintre prietenii adevărați și prietenii „de vreme bună”? Suntem încurajați de Scriptură să avem mulți prieteni?

.....

.....

.....

Proverbe 19:1- 29, Studiu despre caractere

Corectitudinea morală este mai importantă decât bogăția și acțiunea înțeleaptă este mai importantă decât acțiunea pripită și nechibzuită. Nu este bine ca un suflet să fie fără cunoștință, pentru că un astfel de om, în mod cert, se află expus tuturor pericolelor pe care el le ignoră. Mai mult, cel care n-a luat seama la avertismentele din Cuvânt riscă să acționeze sau să vorbească în grabă și să greșească, adică să păcătuiască (v. 1-2).

„Mai mult prețuiește săracul, care umblă în neprihănire, decât un om bogat cu buze stricate și nebun.

Lipsa de știință este o pagubă pentru cineva, și cine aleargă neghiobește înainte o nimerește rău”.

Oamenii sunt nebuni atunci când îl învinovățesc pe Dumnezeu pentru ne-cazurile pe care le aduc asupra lor prin propriile greșeli (v. 3).

„Nebunia omului îi sucește calea, și apoi cârtește împotriva Domnului în inima lui”.

Adesea motivul pentru care bogații au mulți prieteni este că acești prieteni speră să câștige personal din averea sau influența lor. Unii prieteni rezistă atât timp cât cineva are bani de cheltuit cu ei. Relația adecvată cu Dumnezeu ne învață că adevărata valoare a oamenilor nu trebuie măsurată prin cât de mult au sau nu au din punct de vedere material. Sărăcia nu este o valoare care trebuie stabilită ca scop al vieții, dar nici bogăția nu este (v. 4,6).

„Bogăția aduce un mare număr de prieteni, dar săracul este părăsit de prietenul lui. Omul darnic are mulți lingușitori, și toți sunt prieteni cu cel ce dă daruri”.

Sărăcii își pierd prietenii și, chiar și atunci când sunt ajutați, sunt disprețuiți cu ușurință. Totuși, Dumnezeu le apără cauza acelorora dintre ei care umblă în integritate și lor le va deschide cerul Său (Luca 16: 22). Căutarea înțelepciunii este mult mai profitabilă decât căutarea bogăției (v. 7-8).

„Toți frații săracului îl urăsc; cu cât mai mult se depărtează prietenii de el! El se îndreaptă spre ei cu vorbe rugătoare, dar ei se fac nevăzuți.

Cine capătă înțelepciune, își iubește sufletul; cine păstrează priceperea , găsește fericirea”.

Oamenii ar trebui să se comporte într-un mod care se potrivește cu statutul lor social, deși a denatura adevărul este întotdeauna greșit (v. 9-10).

„Martorul mincinos nu rămâne nepedepsit, și cel ce spune minciuni va pieri. Unui nebun nu-i șade bine să trăiască în desfătări, cu atât mai puțin unui rob să stăpânească peste voievozi ”.

Cei care sunt înțelepți nu se vor lăsa ușor jigniți și vor ști cum să-și controleze mânia. Prin înțelepciune subordonații pot învăța tactul, iar superiorii pot arăta bunătate (v. 11-12).

„Înțelepciunea îl face pe om răbdător, și este o cinste pentru el să uite greșelile. Mânia împăratului este ca răcnetul unui leu, și bunăvoința lui este ca roua pe iar-bă”.

Prostia, certurile, lenea și lipsa de disciplină în familie vor distruge fericirea ei. Menținerea unor relații de familie sănătoase este responsabilitatea fiecărui membru al familiei, iar familia ar trebui să ne învețe cooperarea prin responsabilități comune și proiecte comune. Un om poate moșteni din partea părinților o casă, dar o nevastă pricepută este un dar de la Dumnezeu (v. 13-16).

„Un fiu nebun este o nenorocire pentru tatăl său, și o nevastă gâlcevitoare este ca o strașină de pe care picură întruna.

Casa și averea le moștenim de la părinți, dar o nevastă pricepută este un dar de la Domnul. Lenea te cufundă într-un somn adânc, și sufletul molatic suferă de foame. Cine păzește porunca, își păzește sufletul; cine nu veghează asupra căii sale, va muri”.

Nu este suficient să evităm asuprirea săracilor. Omul bun și milos îi oferă săracului ajutor concret; și cum Dumnezeu se identifică cu cel nenoricit,

darurile care i se fac sunt în realitate un împrumut către Domnul („Drept răspuns, Împăratul le va zice: „Adevărat vă spun că oridecâteori ați făcut aceste lucruri unuia din acești foarte neînsemnați frați ai Mei, Mie mi le-ați făcut.” Matei 25: 40). (v. 17).

„Cine are milă de sărac, împrumută pe Domnul, și El îi va răsplăti binefacerea”.

Părinții își pot scuti copiii de durere mai târziu în viață, dacă îi corectează și îndrumă în anii mai tineri. Cuvântul ebraic yasser= a pedepsi, înseamnă atât disciplină sau muștrare cât și a învăța sau a călăuzi. Disciplina părintească ar trebui să fie întotdeauna corectivă, niciodată răzbunătoare. Concepția unor părinți care zic: „lăsați-i să facă ce vor” poate contribui la necazuri și nefericire în viața copiilor și, uneori, chiar la moartea prematură a copiilor (v. 18).

„Pedepsește-ți fiul, căci tot mai este nădejde, dar nu dori să-l omori”.

Oamenii cu temperament rău, necontrolat, par să nu învețe niciodată și ca rezultat aduc asupra lor necazuri în mod repetat. Un ingredient al înțelepciunii este recunoașterea nevoii personale combinată cu capacitatea de a accepta și utiliza învățătura (v. 19-20).

„Cel pe care-l apucă mânia trebuie să-și ia pedeapsa; căci dacă-l scoți din ea, va trebui să mai faci odată lucrul acesta.”

„Ascultă sfaturile, și primește învățătura, ca să fii înțelept pe viitor”.

Dumnezeu conduce treburile în viața oamenilor și dorește de la ei loialitate plină de respect. Omul evlavios, integru va lăsa în seama lui Dumnezeu răzbunarea pentru asprimea suferită din partea altora (v. 21-22).

„Omul face multe planuri în inima lui, dar hotărârea Domnului, aceea se împlinește. Ceea ce face farmecul unui om este bunătatea lui; și mai mult prețuiește un sărac decât un mincinos”.

Dumnezeu binecuvântează pe cei ascultători, dar nu pe cei leneși (v. 23-24).

„Frica de Domnul duce la viață, și cel ce o are, petrece noaptea sătul, fără să fie cercetat de nenorocire.

Leneșul își vâra mâna în strachină, și n-o duce înapoi la gură”.

Pedeapsa fizică este de multe ori singura metodă de corectare pe care proștii o înțeleg, dar oamenii cu bun simț ascultă mustrările și învață din ele (v. 25-29).

„Lovește pe batjocoritor, și prostul se va face înțelept; muștră pe omul priceput, și va înțelege știința.

Cine jefuiește pe tatăl său și izgonește pe mamă-sa, este un fiu care aduce rușine și ocară. Încetează, fiule, să mai ascuți învățătura, dacă ea te depărtează de învățăturile înțelepte. Un martor stricat își bate joc de dreptate, și gura celor răi înghite nelegiuirea. Pedepsele sunt pregătite pentru batjocoritori, și loviturile pentru spinările nebunilor”.

Scopul mustrării este de a îndrepta, de a corecta pe cel care greșește. Să ne gândim, de pildă, la pilotul care corectează ruta aparatului de zbor ascultând indicațiile primite de la turnul de control. La fel acționează asupra noastră corecția Domnului, ne face să ne reluăm direcția cea bună. Cel înțelept ia seama la Cuvântul lui Dumnezeu pentru că: „Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și de folos ca să învețe, să mustre, să îndrepte, să dea înțelepciune în neprihănire, pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit și cu totul destinic pentru orice lucrare bună” (2 Timotei 3: 16-17).

APLICAȚII:

Care sunt riscurile celui care acționează în grabă și fără chibzuință?

.....

.....

.....

Adevărata valoare a unui om este măsurată prin ceea ce are sau nu are din punct de vedere material ? Sărăcia sau bogăția materială sunt scopuri de urmărit în viață ?

.....

.....

.....

De ce oamenii ar trebui să se comporte potrivit cu statutul lor social și respectiv cu statutul spiritual ?

.....

.....

.....

Cum trebuie înțeleasă afirmația „Cine are milă de sărac împrumută pe Domnul”?

.....

.....

.....

Care este diferența între disciplina corectivă a copiilor și cea răzbunătoare ?

.....

.....

.....

De ce mustrarea este prezentată de Sfânta Scriptură ca un ingredient necesar pentru a deveni un slujitor destoinic în via Domnului ?

.....

.....

.....

Proverbe 20: 1-30, Aparențe și realități

Cartea Proverbe a fost comparată cu un fir călăuzitor care, „în labirintul acestei lumi, unde un pas greșit poate aduce rezultate atât de amare, ne arată calea chibzuinței și a vieții”. În mijlocul unei aparente dezordini a enunțurilor, fiecare din noi poate găsi în Proverbe îndrumări practice de care avem nevoie pentru a evita multe capcane.

Primul verset din Proverbe 20 face parte din lanțul lung de gândire care se întinde din Geneza 9:21 la Isaia 5: 11-12, Osea 4: 11 și mai departe în Scriptură, și care exprimă conștiința pericolelor inerente vinului. Oamenii înțelepți nu dau vinului, sau altor băuturi alcoolice, posibilitatea de a le controla mintea și de a le lua înțelepciunea (vezi Efeseni 5: 18).

„Vinul este batjocoritor, băuturile tari sunt gălăgioase, oricine se îmbată cu ele nu este înțelept”.

Oamenii înțelepți nu vor mânia inutil pe cei care dețin poziții de autoritate, vor evita certurile și vor munci pentru a se întreține (v.2-4).

Frica pe care o însuflă împăratul este ca răcnetul unui leu, cine îl supără, păcătuiește împotriva sa însuși.

Este o cinste pentru om să se ferească de certuri; dar orice nebun se lasă stăpânit de aprindere.

Toamna, leneșul nu ară; la secerat ar vrea să strângă roade, dar nu este nimic”.

Omul înțelept, de asemenea, are capacitatea de a scoate la iveală cele mai profunde sentimente și intenții ale celor cu care are de-a face (v. 5).

„Sfaturile în inima omului sunt ca niște ape adânci, dar omul priceput știe să scoată din ele”.

Mulți oameni se laudă cu loialitatea lor, dar puțini o practică. Numai omul născut din nou poate să placă lui Dumnezeu, umblând în credincioșie și integritate. Să trăiești cinstit este cel mai bun mod de a garanta un viitor bun copiilor tăi(v. 6-7).

„Mulți oameni își trâmbițează bunătatea; dar cine poate găsi un om credincios? Cel neprihănit umblă în neprihănirea lui; ferice de copiii lui după el!”

Un rege învață prin experiență să discearnă între bine și rău în cazurile aduse în fața lui pentru o decizie; totuși știe că el, ca oricine altul, are o inimă păcătoasă (v. 8-9).

„Împăratul care șade pe scaunul de domnie al dreptății, risipește orice rău cu privirea lui. Cine poate zice: „Mi-am curățit inima, sunt curat de păcatul meu?”

Dumnezeu urăște practicile comerciale necinstite. Dacă oamenii obișnuiți pot, într-o oarecare măsură, să cunoască starea inimii altora prin ceea ce îi văd că fac, cu atât mai mult poate face Dumnezeu care i-a creat. Ceea ce urechea ascultă și ceea ce ochiul privește trebuie să fie drept și plăcut lui Dumnezeu (v. 10-12).

„Două feluri de greutateți și două feluri de măsuri, sunt o scârbă înaintea Domnului. Copilul lasă să se vadă încă din faptele lui dacă purtarea lui va fi curată și fără prihană. Urechea care aude și ochiul care vede, și pe una și pe celălalt, Domnul le-a făcut”.

Dorința, oricât de intensă, nu va duce nicăieri până când oamenii nu sunt dispuși să muncească pentru ceea ce își doresc. Lucrătorii conștiincioși sunt mulțumiți că își câștigă existența în mod cinstit (v. 13).

„Nu iubi somnul, căci vei ajunge sărac; deschide ochii, și te vei sătura de pâine ”.

Toți vor să cumpere ieftin și să vândă scump. Cumpărătorul isteț se poate lăuda că a obținut un articol bun ieftin plângându-se de el, dar s-ar putea să constate că lăudăroșenia lui este de scurtă durată. Bogăția materială nu este cea mai înaltă valoare a vieții. Buzele dedicate înțelepciunii ocupă un loc înalt pe scara priorităților, și un loc modest pe scara folosirii lor (v. 14-17).

„Rău! Rău!” zice cumpărătorul, și plecând se fericește.

Este aur și sunt multe mărgăritare; dar buzele înțelepte sunt un lucru scump. Ia-i haina, căci s-a pus chezaș pentru altul; și ține-l zălog pentru alții.

Pâinea minciunii este dulce omului, dar mai pe urmă gura îi este plină de pietriș”.

Omul înțelept ascultă sfaturile, se păzește de bârfă și dă părinților cinstea ce li se cuvine (v. 18-20).

„Planurile se pun la cale prin sfat! Fă războiul cu chibzuință.

Cine umblă cu bârfeli dă pe față lucrurile ascunse; și cu cel ce nu-și poate ține gura să nu te amesteci.

Dacă cineva blestemă pe tatăl său și pe mamă-sa, i se va stinge lumina în mijlocul întunericului”.

Nerăbdarea poate duce la fapte greșite, fie în obținerea unei moșteniri răvnite, sau în dorința de a vedea un infractor pedepsit, fie în oferirea unui dar printr-o juruință pripită. Răbdarea va permite unei persoane să aștepte pe Dumnezeu. El îl va direcționa în modul corect (v. 21-25).

„O moștenire repede câștigată de la început, nu va fi binecuvântată la sfârșit. Nu zice: „Îi voi întoarce eu răul!” Nădăjduiește în Domnul , și El te va ajuta. Domnul urăște două feluri de greutăți, și cântarul mincinos nu este un lucru bun”.

„Domnul îndreaptă pașii omului, dar ce înțelege omul din calea sa?

Este o cursă pentru om să facă în pripă o făgăduință sfântă, și abea după ce a făcut juruința să se gândească”.

Pedepsele unui rege pot fi severe, dar trebuie să fie drepte (v. 26).

„Un împărat înțelept vântură pe cei răi, și trece cu roata peste ei”.

O conștiință sensibilă ar trebui să arate oamenilor greșelile lor, astfel încât să le poată corecta. Dar dacă conștiința devine tocită, este nevoie de acțiuni mai dureroase pentru a corecta greșelile (v. 27-30).

„Suflarea omului este o lumină a Domnului, care pătrunde până în fundul măruntaielor. Bunătatea și credincioșia păzesc pe împărat, și el își întărește scaunul de domnie prin bunătate.

Slava tinerilor este tăria , dar podoaba bătrânilor sunt perii albi.

Mijloacele de vindecare pentru cel rău sunt bătăile și vânătăile până la rană”.

APLICAȚII :

Care sunt pericolele inerente consumului de băuturi alcoolice, de care credinciosul trebuie să se păzească?

.....

.....

.....

Cum poate integritatea părinților să influențeze benefic viitorul copiilor lor?

.....

.....

.....

De ce urăște Dumnezeu practicile comerciale necinstite ?

.....

.....

.....

Ce binecuvântări aduce așteptarea în răbdare după Dumnezeu ?

.....

.....

.....

Proverbe 21: 1-31, Dumnezeu cere vieți sfinte și nu doar ritualuri sfinte

Majoritatea oamenilor care gândesc recunosc că Dumnezeu este Creatorul tuturor lucrurilor. În materia inertă Dumnezeu acționează prin forța fizică; în lumea animală prin instinct și poftă; în ființele inteligente, prin motive potrivite cu aptitudinile lor; în poporul Lui răscumpărat, prin influența harului. Așa cum Dumnezeu direcționează cursul de-a lungul căruia curge un râu, tot așa El dirijează deciziile conducătorilor naționali, conform planului Său. Dumnezeu este Suveran. El are controlul suprem asupra tuturor lucrurilor (v. 1).

„Inima împăratului este ca un râu de apă în mâna Domnului, pe care îl îndreaptă încotro vrea”.

Multe persoane cred că pot fi neprihănite înaintea lui Dumnezeu, câtă vreme Îi oferă, din când în când, ca „jertfă” câteva fapte bune. Ele pretind că pot răscumpăra o viață de păcat respectând anumite forme religioase. Ce iluzie fatală! Dumnezeu cunoaște motivele oamenilor și nu va accepta jertfele lor dacă gândurile și acțiunile lor sunt greșite (v. 2-4).

„Omul socotește că toate căile lui sunt fără prihană, dar Cel ce cercetează inimile este Domnul.

A face dreptate și judecată, este mai plăcut Domnului decât jertfele. Privirile trușe și inima îngâmfată, această candelă a celor răi, nu este decât păcat”.

Prosperitatea care vine prin sânge și prin lăcomie, minciună și violență este o capcană mortală (v. 5-8).

„Planurile omului harnic nu duc decât la belșug, dar cel ce lucrează cu grabă n-ajunge decât la lipsă.

Comorile câștigate cu o limbă mincinoasă sunt o deșertăciune care fuge, și ele duc la moarte. Silnicia celor răi îi mătură, pentru că nu vor să facă ce este drept. Cel vinovat merge pe căi sucite, dar cel nevinovat face ce este bine”.

Unii oameni fac viața neplăcută celor care locuiesc în aceeași casă cu ei, iar alții fac rău în mod deliberat oriunde pot. Ei vor ajunge la ruină, dar cei dreپți se vor bucura de binecuvântare. Înțelepciunea lui Dumnezeu conduce la autodisciplină prin puterea Duhului Sfânt și prin învățătura Cuvântului Său. Disciplinarea exterioară devine atunci mai puțin necesară (v. 9-12).

„Mai bine să locuiești într-un colț pe acoperiș, decât cu o nevestă gâlcevitoare într-o casă mare.

Sufletul celui rău dorește răul, semenul lui n-are nici o trecere înaintea lui”.

„Când este pedepsit batjocoritorul, prostul se face înțelept; și când se dă învățătura celui înțelept, el capătă știința.

Cel neprihănit se uită la casa celui rău, și vede ce repede sunt aruncați cei răi în nenorocire”.

Unii oameni trăiesc numai pentru ei înșiși, ignorând pe cei nevoiași și mi-tuindu-i pe cei influenți, astfel încât să poată obține tot ce își doresc și să trăiască într-un confort deplin. Într-o zi vor suferi pe bună dreptate pentru egoismul și necinstea lor(v. 13-17).

„Cine își astupă urechea la strigătul săracului, nici el nu va căpăta răspuns, când va striga. Un dar făcut în taină potolește mânia, și o mită dată pe ascuns potolește cea mai puternică mânie.

Este o bucurie pentru cel neprihănit să facă ce este bine, dar pentru cei ce fac răul este o groază.

Omul care se abate de la calea înțelepciunii, se va odihni în adunarea celor morți. Cine iubește petrecerile va duce lipsă, și cine iubește vinul și untdelemnul dresurilor nu se îmbogățește”.

Cei răi devin preț de răscumpărare pentru cei nevinovați, suferind răul pe care l-au plănuțit împotriva celor nevinovați (v. 18).

„Cel rău slujește ca preț de răscumpărare pentru cel neprihănit, și cel stricat pentru oamenii fără prihană ”.

Oamenii înțelepți economisesc pentru viitor. În același timp, își dau seama că singura modalitate de a făuri comori de durată este să practice neprihănirea și bunătatea (v. 19-21).

„Comori de preț sunt și untdelemn sunt în locuința celui înțelept, dar omul fără minte le risipește.

Cine urmărește neprihănirea și bunătatea, găsește viață, neprihănire și slavă”.

Înțelepciunea este mai importantă decât puterea militară, iar controlul limbii este o bună apărare împotriva necazului (v. 22-23).

„Înțeleptul cucerește cetatea vitejilor, și doboară puterea în care se încredeau. Cine își păzește gura și limba, își scutește sufletul de multe necazuri”.

Faptele religioase făcute cu intenții greșite sunt o scârbă înaintea lui Dumnezeu, împreună cu mândria, lenea și dorințele egoiste. Valoarea darului este măsurată prin spiritul și intenția celui care dă. Persoanele nelegiuite, fără Dumnezeu, cred că pot menține o relație adecvată cu Dumnezeu prin respectarea ritualurilor de închinare și dăruind mulți bani pentru lucrarea Lui.

Dumnezeu măsoară mai degrabă după intenția și atitudinea dăătorului, decât după suma de bani dăruită. Trebuie să slujim lui Dumnezeu, nu ambițiilor egoiste (v. 24-27).

„Cel mândru și trufaș se cheamă batjocoritor: el lucrează cu aprinderea îngâmfwării. Poftele leneșului îl omoară, pentru că nu vrea să lucreze cu mâinile. Toată ziua o duce numai în pofte: dar cel neprihănit dă fără zgârcenie. Jertfa celor răi este o scârbă înaintea Domnului, cu cât mai mult când o aduc cu gânduri nelegiuite”.

Fie în vorbirea obișnuită, fie într-o mărturie sub jurământ în fața unei instanțe, o persoană trebuie să dea o mărturie autentică a adevărului, nu doar să arate o față îndrăzneată pentru a-i impresiona pe alții (v. 28-29).

„Martorul mincinos va pieri, dar omul care ascultă bine va vorbi totdeauna cu izbândă. Cel rău ia o înfățișare nerușinată, dar omul fără prihană își îmbunătățește calea”.

Este inutil să lupți împotriva lui Dumnezeu, și la fel de inutil să lupți fără El. Deși evreii erau adesea războinici, ei știau că sursa lor supremă de putere și tărie venea de la Dumnezeu. Orice avantaj militar pe care l-ar fi putut avea, nu era suficient dacă atitudinea lor față de Dumnezeu nu era potrivită (v. 30-31).

„Nici înțelepciunea, nici priceperea, nici sfatul n-ajută împotriva lui Dumnezeu. Calul este pregătit pentru ziua bătăliei, dar biruința este a Domnului”.

APLICAȚII :

De ce ascultarea de Dumnezeu face mai mult decât jertfele aduse lui Dumnezeu?

.....

.....

.....

Care sunt mijloacele pe care le pune Dumnezeu la dispoziția credinciosului pentru autodisciplină ?

.....

.....

.....

Cum poate un credincios să-și făurească comori pentru aici și pentru eternitate ?

.....

.....

.....

De ce Dumnezeu măsoară mai degrabă calitatea decât cantitatea darului adus Lui?

.....

.....

.....

Proverbe 22: 1-29, Cauză și efect în domeniul spiritual

Primele 16 versete din Proverbe 22 încheie secțiunea începută în Proverbe 10: 1. Ne amintim că proverbele din această secțiune intitulată „Pildele lui Solomon” sunt de obicei scrise într-o formă simplă de 2 rânduri, fiecare proverb fiind de obicei egal cu un verset din Biblia noastră.

În secțiunea care începe din Proverbe 22: 17 și continuă până în Proverbe 24: 34, proverbele sunt mai lungi și adesea acoperă mai multe versuri. Această secțiune poate fi numită „Cartea înțelepților”. Înțelepciunea oferă un sfat înțelept atât pentru prezent cât și pentru viitor.

Oamenii diferă ca reputație și statut, dar ar trebui să se respecte unul pe altul ca fiind în mod egal creaturi ale lui Dumnezeu. Din aceeași țărână , Domnul l-a făcut și pe sărac și pe bogat, iar sufletul lor are aceeași valoare în ochii Săi (v. 1-2).

„Un nume bun este mai de dorit decât o bogăție mare, și a fi iubit prețuiește mai mult decât argintul și aurul.

Bogatul și săracul se întâlnesc: Domnul i-a făcut și pe unul și pe altul”.

Oamenii înțelepți vor acționa cu prudență și smerenie. Ei își vor crește copiii într-un mod care îi pregătește pentru experiențele cu care se vor confrunta în viața care le stă înaintea. Copilul crescut în conformitate cu Cuvântul va purta, după întoarcerea lui la Dumnezeu, pe tot parcursul vieții, roadele acestei educații (v. 3-6).

„Omul chibzuit vede nenorocirea și se ascunde, dar cei proști merg înainte și sunt pedepsiți. Răspлата smereniei, a fricii de Domnul este bogăția, slava și viața. Spini și curse sunt pe calea omului stricat: cel ce-și păzește sufletul se depărtează de ele. Învață pe copil calea pe care trebuie s-o urmeze , și când va îmbătrâni, nu se va abate de la ea”.

Cei care se împrumută vor cădea sub puterea creditorilor, întrucât îndatorarea este un fel de sclavie. Supraextinderea creditului, fără un acord de rambursare adecvat, poate însemna pierderea bunurilor cuiva, și dacă este

o temă constantă a vieții, poate duce la pierderea integrității. A deveni bogat și a exercita o stăpânire opresivă asupra săracilor neputincioși nu este scopul vieții.

O astfel de asuprire va fi pedepsită, dar generozitatea va fi răsplătită (v. 7-9).

„Bogatul stăpânește peste cei săraci, și cel ce ia cu împrumut, este robul celui ce-i dă cu împrumut”.

„Cine seamănă nelegiuire, nelegiuire va secera, și nuiaua nelegiurii lui este gata. Omul milostiv va fi binecuvântat, pentru că dă săracului din pâinea lui ”.

Atunci când oamenii încearcă să lucreze împreună ca un grup, armonia și înțelegerea sunt esențiale. Este mai bine să scăpați de persoana care face probleme decât să o tolerați. O persoană sinceră este ceva de preț. Cel care iubește adevărul și știe să comunice adevărul cu tact va avea mulți susținători (v. 10-11).

„Izgonește pe batjocoritor, și cearta se va sfârși, neînțelegerile și ocările vor înceta. Cine iubește curăția inimii, și are bunăvoința pe buze, este prieten cu împăratul”.

Dumnezeu vrea ca oamenii să acționeze conform adevărului și științei. Nu-i fac plăcere leneșii, care nu vor să lucreze și își găsesc scuze, și cei imorali care îi seduc pe alții(v. 12-14).

„Ochii Domnului păzesc pe cel ce are știință, dar înfruntă cuvintele celui stricat. Leneșul zice: „Afară este un leu, care m-ar putea ucide pe uliță. Gura curvelor este o groapă adâncă; pe cine vrea să-l pedepsească Domnul, acela cade în ea”.

Unii filozofi necredincioși au susținut că la naștere copilul este inocent și că mediul îl corupe. Versetul 15 afirmă însă contrariul (vezi Psalmul 51: 5).Disciplina părintească înțeleaptă poate corecta prostia copilărească. Lăcomia adulților poate duce la asuprirea săracilor și la mituirea celor bogați, dar la momentul potrivit va fi pedepsită (v. 15-16).

„Nebunia este lipită de inima copilului, dar nu iaua certării o va deslipi de el. Cine asuprește pe sărac ca să-și mărească averea, va trebui să dea și el altuia mai bogat și va duce lipsă”.

* * *

Secțiunea care începe cu Proverbe 22: 17-21, face un apel către ucenici să asculte cu atenție învățătura, să o memoreze și să o pună în practică. Acest lucru le va întări încrederea în Dumnezeu și le va oferi capacitatea de a răspunde oricui le pune întrebări cu privire la ceea ce este drept și adevărat. Autodisciplinarea elevului este mai importantă decât disciplina impusă din exterior. Prezența unei bune predări nu garantează învățarea, deoarece învățătura este un proces activ, în care cursanții caută adevărul și îl pun în practică. Indiferența, autosuficiența sau plictiseala minții ne pot închide urechile la cuvintele de înțelepciune. Nu dobândim priceperea stând pasivi și așteptând-o. Trebuie să o căutăm ca și cum ar fi o comoară ascunsă (vezi Proverbe 2: 4).

„Pleacă-ți urechea, și ascultă cuvintele înțelepților, și ia învățătura mea în inimă. Căci este bine să le păstrezi în lăuntrul tău, și să-ți fie toate deodată pe buze. Pentru ca să-ți pui încrederea în Domnul, vreau să te învăț eu astăzi, da, pe tine”.

„N-am așternut eu oare în scris pentru tine sfaturi și cugetări, ca să te învăț lucruri temeinice, cuvinte adevărate celui ce te trimite?”

Proverbele de început ale cărții înțelepților repetă avertismentele deja întâlnite în capitolele anterioare, avertismente împotriva asupririi celor săraci (v. 22-23), împotriva tovarășiilor rele (v.24-25) și împotriva angajamentelor pripite (v.26-27). Un proverb condamnă practica de a fura pământ prin schimbarea hotarelor stabilite de părinți (v. 28), iar altul laudă sângele (v. 29).

„Nu despuia pe sărac, pentru că este sărac, și nu asupri pe nenoricitul care stă la poartă. Căci Domnul le va apăra pricina lor, și va despuia viața celor ce-i despoaie. Nu te împrieteni cu omul mândru, și nu te însoți cu omul iute la mânie, ca nu cumva să te deprinzi cu cărările lui, și să ajungă o cursă pentru suflet. Nu fi prin-

tre cei ce pun cheazășii, printre cei ce dau zălog pentru datorii. Căci dacă n-ai cu ce să plătești, pentru ce ai voi să ți se ia patul de sub tine? Nu muta hotarul cel vechi, pe care l-au așezat părinții tăi. Dacă vezi un om iscusit în lucrul său, acela poate sta lângă împărați, nu lângă oamenii de rând”.

APLICAȚII :

De ce un nume bun este mai de valoare decât a avea bogății materiale ?

.....

.....

.....

Ce binecuvântări însoțesc pe cei care iubesc și știu să comunice adevărul ?

.....

.....

.....

Care sunt pașii necesari ca instruirea primită prin Cuvânt să aibă ca urmare întărirea încrederii în Dumnezeu?

.....

.....

.....

Care sunt pericolele însoțirii cu oamenii conduși de mânie ?

.....

.....

.....

Proverbe 23: 1-35, Ce trebuie să eviți și ce trebuie să cauți

Bogăția, de dragul ei, este înșelătoare în promisiunea de a da satisfacție. Ea duce la pierderea integrității personale și a valorilor de care se servesc cei bogați și puternici. Ea duce la succes trecător care nu oferă bogățiile emoționale și spirituale pe care le căutăm, sau duce la înșelăciune și necinste. Celor ce caută o poziție socială înaltă le place să se amestece cu cei din clasele superioare și încearcă să le copieze obiceiurile. Dar, din cauza ignoranței lor despre cum să mănânce mâncăruri alese, ei se prostesc și astfel își strică șansele de a progresa pe scara socială (v. 1-3).

„Dacă stai la masă la unul din cei mari, ia seama ce ai dinainte: pune-ți un cuțit în gât dacă ești prea lacom.

Nu pofti mâncărurile lui alese, căci sunt o hrană înșelătoare”.

Dorința după avere poate duce la dezamăgire. Înțelepciunea de sus îl îndeamnă pe ucenic să sfârșească cu propria lui iscusință. Adevărata iscusință nu constă în a dobândi bogății, ci în a le folosi pe cele ale Stăpânului nostru pentru binele altora (v.4-5).

„Nu te chinui ca să te îmbogățești, nu-ți pune priceperea în aceasta. Abia ți-ai aruncat ochii spre ea și nu mai este; căci bogăția își face aripi, și, ca vulturul, își ia zborul spre ceruri”.

Eforturile de a câștiga favoarea celorlalți pot duce la dependența de aceia a căror favoare o căutăm. Pâinea lor este înșelătoare. Profitul obținut pe moment devine mai târziu sursa multor mizerii (v. 6-8).

„Nu mânca pâinea celui pizmaș, și nu pofti mâncărurile lui alese, căci el este ca unul care își face socotelile în suflet. „Mănâncă și bea ” îți va zice el; dar inima lui nu este cu tine.

Bucata pe care ai mâncat-o , o vei vărsa, și cuvintele plăcute pe care le vei spune sunt pierdute”.

A încerca să înveți înțelepciunea pe cei nebuni este o pierdere de timp (v. 9).

„Nu vorbi la urechea celui nebun, căci el nesocotește cuvintele tale înțelepte”.

Exploatarea săracilor este periculoasă, căci Domnul este apărătorul lor (v. 10-11).

„Nu muta hotarul văduvei, și nu intra în ogorul orfanilor, căci răzbunătorul lor este puternic: El le va apăra pricina împotriva ta”.

Dacă oamenii sunt dornici să învețe înțelepciunea și la fel de dornici să-și învețe și copiii în înțelepciune, ei vor avea o satisfacție profundă.

Disciplinarea copiilor este o responsabilitate necesară pentru părinți. Această educație îi pregătește pe copii pentru viață, aducând satisfacție părinților (v. 12-16).

„Deschide-ți inima la învățătură, și urechile la cuvintele științei. Nu cruța copilul de mustrare, căci dacă-l vei lovi cu nuiua nu va muri. Lovindu-l cu nuiua, îi scoți sufletul din locuința morților.

Fiule, dacă-ți va fi inima înțeleaptă, inima mea se va bucura, și lăuntrul meu se va veseli, când buzele tale vor spune ce este bine”.

Când cei răi prosperă, cei dreپți nu ar trebui să-i invidieze, ci să-și dea seama că Dumnezeu, la vremea Lui, va pedepsi răul și va răsplăti binele (v. 17-18).

„Să nu-ți pizmuiască inima pe cei păcătoși, ci să aibă totdeauna frică de Domnul; căci este o răsplătă, și nu ți se va tăia nădejdea”.

Cei care nu-și pot controla obiceiurile cu privire la mâncare și băutură își creează singuri probleme (v. 19-21).

„Ascultă, fiule, și fii înțelept; îndreaptă-și inima pe calea cea dreaptă. Nu fi printre cei ce beau vin, și se îmbuibază cu carne.

Căci beșivul și cel ce se dedă la îmbuibare sărăcesc, și așipirea te face să porți zdrențe”.

Copiii trebuie să-și respecte părinții. Dacă de mici copiii sunt învățați cu privire la valoarea bunătății și înțelepciunii, ei vor aduce bucurie părinților când vor crește și vor ajunge adulți (v. 22-25).

„Ascultă pe tatăl tău, care te-a născut, și nu nesocoti pe mamă-ta, când a îmbătrânit. Cumpără adevărul, și nu-l vinde, înțelepciunea, învățătura și priceperea. Tatăl celui neprihănit se veselește și cel ce dă naștere unui înțelept se bucură. Să se bucure tatăl tău și mama ta, să se veselească cea care te-a născut”.

Este o bucurie pentru părinții creștini să vadă la copiii lor, când au crescut, roadele educației pe care le-au dat-o. Dincolo de toate, însă, și înaintea părinților noștri, Domnul are drepturi asupra noastră. „Fiul Meu dă- Mi inima ta” spune El fiecăruia. „Nu-ți cer mai întâi o parte din resursele sau din timpul tău, ci inima ta. Restul va veni după aceea. Dându-Mi inima ta- spune Domnul Isus- nu faci decât să-Mi dai ce-Mi aparține, este plata dobândită atât de scump pe cruce” (v. 26).

„Fiule, dă-mi inima ta, și să găsească plăcere ochii tăi în căile Mele”.

Prostituția duce nu numai la ruină, ci și la decădere socială (v.27-28).

„Căci curva este o groapă adâncă, și străina o fântână strâmtă. Ea pândește ca un hoț, și mărește între oameni, numărul celor stricați”.

Printre roadele beției se numără tristețea, necazurile, vătămarile fizice și sănătatea subredă (v. 29-30).

„Ale cui sunt vaietele? Ale cui sunt oftările? Ale cui sunt neînțelegerile? Ale cui sunt plângerile? Ale cui sunt rănirile fără pricină? Ai cui sunt ochii roșii?

Ale celor ce întârzie la vin, și se duc să golească paharul cu vin amestecat”.

Băutul poate fi plăcut, dar atunci când rezultă beția, stomacul persoanei, vederea, mintea, vorbirea și capacitatea de a merge sunt grav afectate (v. 31-34).

„Nu te uita la vin când curge roș și face mărgăritare în pahar; el alunecă ușor, dar pe urmă ca un șarpe mușcă și înțepă ca un basilisc.

Ochii ți se vor uita după femeile altora, și inima îți va vorbi prostii. Vei fi ca un om culcat în mijlocul mării, ca un om culcat pe vârful unui catarg”.

Totuși, bețivul declară că nu suferă efecte nocive din cauza băuturii și se laudă că așteaptă cu nerăbdare mai mult vin. A ajuns dependent și abrutizat de alcool. Este ruinat sub toate aspectele (v. 35).

„M-a lovit...dar nu mă doare!...M-a bătut...dar nu mai simt nimic! Când mă voi trezi? Mai vreau vin!”

APLICAȚII :

De ce este periculos să poftești bogăția și mâncărurile alese ale celor bogați și puternici ?

.....

.....

.....

Cum pot copiii să împlinească practic porunca Domnului de a-și cinsti părinții ? Ce binecuvântări aduce această cinstire ?

.....

.....

.....

Care sunt rezultatele nefaste ale prostituției și consumului de băuturi alcoolice ?

.....

.....

.....

Proverbe 24: 1-34, Cetățeni evlavioși și cetățeni nelegiuți

Înțelepciunea duce la o viață plină de sens, dar răutatea duce la distrugere. Viața construită prin înțelepciune este asemănată cu o casă bine zidită , bogat mobilată și bine aprovizionată (v. 1-4).

„Nu pizmui pe oamenii cei răi, și nu dori să fii ca ei; căci inima lor se gândește la prăpăd, și buzele lor vorbesc nelegiuri.

Prin înțelepciune se înalță o casă, și prin pricepere se întărește; prin știință se umplu cămarile ei de toate bunătățile de preț și plăcute”.

Înțelepciunea le dă oamenilor putere și succes real, dar nebunia nu le oferă nimic de valoare, nici măcar cuvinte de bun simț de care să poată beneficia concetățenii lor. În antichitate locul în care cetățenii obișnuiau să se adune era zona deschisă de la poarta cetății. Acolo se discutau treburile comunității și se ocupau de afaceri (v. 5-7).

„Un om înțelept este plin de putere, și cel priceput își oțelește vlagă. Căci prin măsuri chibzuite câștigă bătălia, și prin marele număr al sfetnicilor ai biruința. Înțelepciunea este prea înaltă pentru cel nebun: el nu va deschide gura la judecată”.

Cei care plănuiesc în mod constant răul sau disprețuiesc pe alții sunt o amenințare pentru societate (v. 8-9).

„Cine se gândește să facă rău, se cheamă un om plin de răutate. Gândul celui nebun nu este decât păcat, și batjocoritorul este o scârbă pentru oameni”.

La fel sunt și cei lași din punct de vedere moral, care cedează atunci când apar greutăți sau cei care refuză să-i ajute pe cei suferinzi și pe cei asupriți, pretinzând că nu știau de necazurile lor. Cel care „cântărește inimile” cunoaște adevăratele motive: lipsa de dragoste, teama de dispreț, slăbiciunea propriilor convingeri (v.10-12).

„Dacă slăbești în ziua necazului, mică îți este puterea.

Izbăvește pe cei târâți la moarte, și scapă pe cei ce sunt aproape să fie junghiați. Dacă zici: „Ah! n-am știut!”...Crezi că nu vede Cel ce cântărește inimile și Cel ce veghează asupra sufletului tău? Și nu va răsplăti El fiecăruia după faptele lui?”.

Dimpotrivă, cei care permit înțelepciunii să-i învețe constată că roadele ei sunt dulci și de durată. Cel care a găsit Înțelepciunea (Hristos Însuși-vezi Prov. 8: 2), are un viitor și așteptarea credinciosului nu va fi redusă la neant, pentru că obiectul așteptării lui este o Persoană, Domnul Isus care vine (v. 13-14).

„Fiule, mănâncă miere, căci este bună, și fagurul de miere este dulce pentru cerul gurii tale. Tot așa, și înțelepciunea este bună pentru sufletul tău: dacă o vei găsi, ai un viitor ,și nu ți se va tăia nădejdea”.

Oamenii neprihăniți nu trebuie să pună la cale răsturnarea celor răi, pentru că distrugerea celor răi vine de la sine. Cei neprihăniți vor învinge greu-tăți repetate, dar cei răi nu (v. 15-16).

„Nu întinde curse, nelegiuitule, la locuința celui neprihănit, și nu-i tulbura odihna. Căci cel neprihănit de șapte ori cade , și se ridică, dar cei răi se prăbușesc în nenorocire”.

Cei răi cu siguranță vor fi doborâți, dar când se întâmplă acest lucru, cei neprihăniți nu trebuie să se bucure de căderea vrăjmașului (v. 17-20).

„Nu te bucura de căderea vrăjmașului tău, și să nu ți se veselească inima când se poticnește el, ca nu cumva Domnul să vadă, să nu-i placă, și să-și întoarcă mânia de la el. Nu te mânia din pricina celor ce fac rău, și nu pizmui pe cei răi! Căci cel ce face răul n-are niciun viitor, și lumina celor răi se stinge”.

Mai degrabă, cei drepti ar trebui să mențină o atitudine de reverență față de Dumnezeu și de cinste față de autoritățile civile (v. 21-22).

„Fiule, teme-te de Domnul și de împăratul, și să nu te amesteci cu cei neastâmpărați! Căci deodată le va veni pieirea, și cine poate știi sfârșitul amândurora! ”

Oamenii respectă un judecător care este imparțial și disprețuiesc pe cel care dă dovadă de favoritism (v. 23-26).

„Iată ce mai spun înțelepții: „Nu este bine să ai în vedere fața oamenilor la judecări”. Pe cine zice celui rău: „Tu ești bun!” îl blestemă popoarele, și-l urăsc neamurile. Dar celor ce judecă drept le merge bine, și o mare binecuvântare vine peste ei. Un răspuns bun este ca un sărut pe buze”.

Este înțelept să fii asigurat de o sursă de venit demnă de încredere înainte de a-ți asuma povara financiară grea a construirii unei case și a întemeierii unui cămin (v. 27).

„Vezi-ți întâi de treburi afară, îngrijește de lucrul câmpului, și apoi apucă-te să-ți zidești casa”.

Răzbunarea este un lucru teribil, mai ales atunci când oamenii o combină cu acuzații false pentru a-și atinge scopul. Chiar dacă aproapele nostru ne-a greșit, răzbunarea trebuie lăsată în mâna lui Dumnezeu (v. 28-29).

„Nu vorbi în chip ușuratic împotriva aproapelui tău; ori ai vrea să înșeli cu buzele tale? Nu zice: „Cum mi-a făcut el așa am să-i fac și eu, îi voi răsplăti după faptele lui!”

Dacă oamenii dorm când ar trebui să muncească, își demonstrează prostia, precum și lenea. Lenea și refuzul de a munci nu numai că jefuiesc o persoană de realizări și semnificație proprie, dar și distrug prin neglijență ceea ce generațiile anterioare au realizat. A face din „odihnă ” o prioritate de vârf, cu siguranță lucrul acesta va duce la sărăcie și rușine (v. 30-34).

„Am trecut pe lângă ogorul unui leneș, și pe lângă via unui om fără minte. Și era numai spini, acoperit de mărăcini, și zidul de piatră era prăbușit. M-am uitat bine și cu luare aminte, și am tras învățătură din ce am văzut. „Să mai dorm puțin, să mai ațipesc puțin, să mai încrucșez mâinile puțin ca să mă odihnesc!...

Și sărăcia vine peste tine pe neașteptate, ca un hoț, și lipsa ca un om înarmat”.

APLICAȚII :

Ce binecuvântări aduce înțelepciunea pentru cei care o folosesc la întemeierea unui cămin?

.....

.....

.....

Care sunt trăsăturile de caracter care fac pe unii oameni să fie o amenințare pentru societatea în care trăiesc ?

.....

.....

.....

În ce constă secretul biruinței celui neprihănit care de șapte ori cade și se ridică?

.....

.....

.....

De ce imparțialitatea la judecată este un titlu de cinste penru cei care o practică?

.....

.....

.....

Care sunt consecințele pe care lenea și refuzul de a munci le aduc în viața unei persoane ?

.....

.....

.....

Proverbe 25: 1-28, Înțelepciune, autodisciplină și dragoste în relațiile cu alții

Din capitolul 25 începe a treia parte a cărții Proverbe. Slujitorii lui Ezechia au așezat pe primul loc proverbele cu privire la împărați. Majoritatea acestor proverbe se slujesc de comparații poetice, pentru a ne ajuta astfel să le înțelegem și să le reținem mai ușor.

Revelația lui Dumnezeu oferă ceea ce poporul Său trebuie să știe, nu tot ce se poate ști despre Dumnezeu. Natura unică a lui Dumnezeu este că El este mai presus de mintea și imaginația umană. Dumnezeu nu are obligația să explice nimănui motivul acțiunilor Sale. Un rege, însă, are datoria față de poporul său de a investiga cauzele evenimentelor care îl afectează, deși nu este nevoie să dezvăluie cele mai profunde gânduri ale sale (v. 1-3).

„Iată încă vreo câteva din Pildele lui Solomon , strânse de oamenii lui Ezechia , împăratul lui Iuda.

„Slava lui Dumnezeu stă în ascunderea lucrurilor, dar slava împăratului stă în cercetarea lucrurilor.

Înălțimea cerurilor, adâncimea pământului și inima împăratului sunt nepătrunse”.

Lucrează pentru bine și dreptate. Rezultatele vor oferi altora posibilități de a face lucrarea dreptății. Unii consilieri ai regelui pot fi necredincioși sau trădători și ar trebui să fie înlăturați , dacă regele vrea să domnească cu dreptate (v. 4-5).

„Scoate zgura din argint, și argintarul va face din el un vas ales. Scoate și pe cel rău dinaintea împăratului, și scaunul lui de domnie se va întări prin neprihănire”.

Este mai bine să fii invitat la o poziție mai înaltă decât să te lauzi cu ambiție și apoi să-ți pierzi reputația atunci când ești retrogradat (v.6-7).

„Nu te fâli înaintea împăratului, și nu lua locul celor mari;

Căci este mai bine să-ți se zică: „Suie-te mai sus!” decât să fii pogorât înaintea voievodului pe care ți-l văd ochii”.

Versetele următoare, 8 la 10, ne invită să acționăm cu prudență și cu discreție față de aproapele nostru, de teamă să nu fim apoi dați de rușine. Suntem avertizați împotriva pripirii în formularea unei acuzații cu privire la cineva. O discuție privată cu persoana acuzată poate dezvălui faptul că acuzatul nu deținea toate faptele. De asemenea, îl poate scuti pe acuzator de rușinea de a fi infirmat în instanță și, prin urmare, de a primi reputația nedorită, aceea de a fi un bârfitor, un om în care nu se poate avea încredere.

„Nu te grăbi să te iei la ceartă, ca nu cumva la urmă să nu știi ce să faci, când te va lua la ocări aproapele tău.

Apără-ți pricina împotriva aproapelui tău, dar nu da pe față taina altuia, ca nu cumva, aflând-o cineva, să te umple de rușine, și să-ți iasă nume rău care să nu se mai șteargă”.

Un cuvânt potrivit este un rod al dreptății divine (aur), întotdeauna însoțit însă de har (argint). Chiar și când muștră, cuvintele potrivite sunt de folos celor ce le ascultă, așa cum apa rece înviorează pe cei care lucrează în soarele arzător la seceriș. Copiii lui Dumnezeu sunt chemați să fie niște soli credincioși. Dacă ne achităm cu credincioșie de solia pe care Dumnezeu ne-a încredințat-o, aducem nu numai învioreare celor care o primesc, ci și satisfacție pentru inima Celui care ne-a trimis. Pe de altă parte, lăudăroșia deșartă nu ajută pe nimeni (v. 11-14).

„Un cuvânt spus la vremea potrivită, este ca niște mere de aur într-un coșuleț de argint. Ca o verigă de aur și o podoabă de aur curat, așa este înțeleptul care muștră, pentru o ureche ascultătoare.

Ca răcoreala zăpezii pe vremea secerișului, așa este un sol credincios pentru cel ce-l trimite: el înviorează sufletul stăpânului său.

Ca norii și vântul fără ploaie, așa este un om care se laudă pe nedrept cu dărniciile lui”.

Cuvintele liniștite, calme sunt adesea mai eficiente decât forța brută (v. 15).

„Prin răbdare se înduplecă un voievod, și o limbă dulce poate zdrobi oase”.

Mierea este bună, dar, dacă vrem să facem din ea singura hrană, curând vom fi dezgustați de ea. Fără autocontrol în alimentație, oamenii își pot afecta grav sănătatea. Fără autocontrol și discernământ în vizitarea vecinilor, cei care vizitează ajung să fie nedoriți (v. 16-17).

„Dacă dai peste miere, nu mânca decât atât cât îți ajunge, ca să nu ți se scârbească și s-o verși din gură.

Calcă rar în casa aproapelui tău, ca să nu se sature de tine și să te urască”.

Printre persoanele care îi deranjează pe semenii lor se numără cei care aduc acuzații false, cei care își dezamăgesc prietenii când sunt în nevoie și cei care sunt superficiali și flecari când sunt printre persoane îndoliate (v. 18-20).

„Ca un buzdugan, ca o sabie și ca o săgeată ascuțită, așa este un om care face o mărturisire mincinoasă împotriva aproapelui său.

Ca un dinte stricat și ca un picior care șchiopătează, așa este încrederea într-un stricat în ziua necazului”.

„Ca unul care își scoate haina pe o zi rece, sau varsă oțet pe silitră, așa este cine cântă cântece unei inimi în nenorocire”.

Oamenii care suferă pe nedrept, în loc să reacționeze cu amărăciune, ar trebui să-i trateze pe cei răufăcători cu dragoste (vezi Matei 5: 44). Acest lucru i-ar putea face pe vrăjmași să se rușineze atât de tare încât să-și schimbe comportamentul (v.21-22).

„Dacă este flămând vrăjmașul tău, dă-i să mănânce, dacă-i este sete, dă-i apă să bea. Căci făcând așa, aduni cărbuni aprinși pe capul lui, și Domnul îți va răsplăti”.

Cei care sunt amari, certăreți, critici sau negativiști în vreun fel, pot provoca multă pagubă, dar când oamenii aduc vești bune, ei aduc înviorare. Evanghelia este vestea bună prin excelență, apa vie pentru sufletele însetate. Fiecare credincios este ca o conductă prin care această apă proaspătă a harului poate curge pentru a-i adăpa pe alții (v.23-25).

„Vântul de miazănoapte aduce ploaia, și limba clevetitoare aduce o față mâhnită. Mai bine să locuiești într-un colț pe acoperiș, decât să locuiești într-o casă mare cu o nevastă gâlcevitoare.

Ca apa proaspătă pentru un om obosit, așa este o veste bună venită dintr-o țară depărtată”.

Atenție însă! Puțin nămol într-o fântână face apa nepotabilă. O lipsă de fermitate înaintea celui rău, un moment de relaxare și neveghere, și iată izvorul tulburat și stricat, ca și cum am scormoni albia unui pârau cristalin cu un băț. A nu ne stăpâni duhul înseamnă a ni-l expune fără apărare, asemeni unei cetăți fără întărituri, în fața atacurilor dușmane. Nerăbdarea, resentimentele, geloziile, mândria, poftetele se vor alinia curând acolo. De aceea să fim treji și să ne încredem în Hristos Isus care ne poate da biruința (v. 26-28).

„Ca o fântână tulbure și ca un izvor stricat, așa este cel neprihănit care se clatină înaintea celui rău.

Nu este bine să mănânci multă miere: tot așa, nu este o cinste să alergi după slava ta însuși. Omul care nu este stăpân pe sine, este ca o cetate surprată și fără ziduri”.

APLICAȚII :

Cum poate cineva să ajungă un vas de cinste, cu totul folositor în mâna Stăpânului ceresc ?

.....

De ce nu este bine să te lauzi singur și să alergi după poziții înalte ?

.....

.....

.....

De ce cuvintele spuse la vremea potrivită sunt comparate cu niște mere de aur puse într-un coșuleț de argint ?

.....

.....

.....

Când suntem tratați și suferim pe nedrept, care este răspunsul benefic pe care îl recomandă Sfânta Scriptură ?

.....

.....

.....

De ce Evanghelia este vestea bună prin excelență ?

.....

.....

.....

Ce înseamnă autodisciplina și cum se manifestă în domeniul gândurilor și al vorbelor ?

.....

.....

.....